

OPMERKING VAN DE AUTEUR

In 2023 kwam de burgemeester van New York met het idee voor een project dat veel overeenkomsten vertoonde met wat ik in dit boek *Big Apple, Big Heart* heb gedoopt. Het project van de burgemeester is nooit van de grond gekomen. In deze roman is het werkelijkheid geworden. Dat project, mijn personages en het maar een klein beetje verzonnen huis van de familie Bonaventura in Ditmas Park, zijn fictief. Alle andere nieuwsberichten, cijfers en details heb ik, naar beste weten, gebaseerd op de werkelijkheid.

Lionel Shriver

I

‘Dat is het belachelijkste idee dat ik ooit heb gehoord.’ Zo veel had Nico misschien in geen halfjaar tegen zijn moeder gezegd.

‘Je bent te jong om zo’n oude zuurpruim te zijn,’ plaagde zijn zus Vanessa vanaf de overkant van de ronde keukentafel. ‘Je kunt haar voorstel op z’n minst een kans geven.’

‘Ja, wacht even met je oordeel,’ zei zijn oudere zus Palermo. ‘Laat haar uitpraten.’

Nico’s honende opmerking was niet alleen ondoordacht, maar stond ook nog eens haaks op zijn recente pogingen om de ongeken- de kracht van *neutraliteit* in stelling te brengen. Hij had een aanzienlijk deel van zijn studie besteed aan onderzoek naar methoden voor energiebesparing, en nergens een mening over hebben was efficiënt. De laatste tijd zocht hij zijn gemoedsrust niet alleen in het verborgen houden van zijn gevoelens, maar in het überhaupt niet hebben van gevoelens. De enkele keren dat hij absoluut agnosticisme had bereikt waren rustgevender geweest dan Xanax. Volledig afzien van het innemen van standpunten, of het nu ging over de legitimiteit van de staat Israël of over de haalbaarheid van plasticrecycling, was als het dragen van een onzichtbaarheidsmantel. Verrassend genoeg leidde het elixer van zuivere neutraliteit tot gevoelens van grootsheid, sluimerende capaciteiten en alwetendheid. Het riep medelijden bij hem op voor het gewone volk met hun meninkjes. Maar gehuld gaan in mentaal beige botste met zijn zesentwintigjarige bestaan in dit gezin, waar de meningen over tafel vlogen.

‘Als we onze verantwoordelijkheid willen nemen...’ begon hun moeder.

‘Waarom zijn zij onze verantwoordelijkheid?’ vroeg Nico. *Neutraal zijn* zou nog wat oefening vergen. Het was in strijd met zijn genetische natuur. Misschien moest hij de totale onverschilligheid eerst op iets kleineren oefenen.

‘Omdat ze hier zijn,’ zei Palermo.

‘We hebben ze niet gevraagd om te komen.’ Waarom zat *hij* zich nou te verdedigen? Sinds de scheiding was het de drie vrouwen tegen één.

‘Een beetje medeleven kan geen kwaad,’ zei zijn moeder. ‘Deze mensen hebben dingen meegemaakt waar jij geen idee van hebt.’

‘Absoluut,’ zei Vanessa. ‘En ze zijn ten einde raad.’

‘Kijk, ik sprak Helen Levitt van de overkant,’ zei zijn moeder. ‘Vreselijke vrouw, tot vorig jaar had ik geen idee hoe vreselijk. Ze ging tekeer over linkse mensen die “hun huis maar bij het woord moeten voegen”. Zelf nieuwkomers in huis halen in plaats van de stad ermee op te zadelen. Oké, dat was gemeen en xenofobie. Maar ik dacht ook: misschien zit er wel wat in.’

‘Wat dan?’ vroeg Nico flegmatisch. Hij had de discussie al verloren, want er zou geen discussie volgen. ‘Een heel gezin of zo?’

‘We hebben vijf slaapkamers,’ zei zijn moeder. ‘Plus jouw hol in het souterrain, alleen voor jou en mij.’

‘Waarom heb je dan zo hard om het huis gevochten met papa, als het te groot is,’ zei Nico.

‘Principe,’ zei zijn moeder kortaf.

Palermo zei tegen haar broer: ‘Jij bent degene die ervan profiteert dat mama het huis heeft gekregen.’

‘Laat die jongen,’ zei Vanessa. ‘Het is niet zo gek om op je zesentwintigste nog zoekende te zijn. Jij had het ook moeilijk op die leeftijd.’

‘Met reden,’ zei Palermo.

Dat moest Nico toegeven. Zoals gewoonlijk was zijn oudere zus van top tot teen in het zwart gehuld, en niet eens in een diep, aantrekkelijk zwart. Haar spijkerbroek en lubberige katoenen shirt waren vaal. De monochrome kleding was in het huidige tijdperk opzettelijk doorsnee, want ze wilde geen aandacht op zichzelf vestigen. Onder haar kleurloze uiterlijk had ze nog steeds een goed figuur, maar ze deed er alles aan om dat te verbergen. Ze knipte haar haar onverschillig kort en plukkerig; waarschijnlijk sneed ze het voor de spiegel af met een scheermesje. Zelfs haar tengere gestalte was vreugdeloos; eten interesseerde haar niet. En wat haar gebruikelijke hardheid betreft, die had ze verdiend. Palermo hield zichzelf altijd strak in bedwang, alsof ze toezicht hield op haar eigen verwachtingen. Ze had haar ambities tijdens het laatste jaar van haar studie tot bijna nul teruggebracht en eiste nu ook van anderen dat ze hun teleurstellingen incasseerden.

Hoewel zijn zussen het goed met elkaar konden vinden, verschilden ze als dag en nacht. Vanessa was een optimist die in niets of niemand ooit teleurgesteld raakte, ook niet in zichzelf. Ze was bijvoorbeeld te zwaar voor haar een meter tweeënvijftig. Maar ze gaf geen moer om haar gewicht en die desinteresse straalde ze uit bij elke stap die ze zette.

‘Misschien moeten we klein beginnen,’ zei zijn moeder. ‘Eerst één kostganger in huis nemen.’

Wie waren die ‘wij’ die klein moesten beginnen? Palermo woonde in Queens, Vanessa in Bay Ridge. De enige die het onderwerp van die zin tot meervoud kon maken, was Nico zelf. En hij had zich niet vrijwillig aangemeld, hij werd geronseld. ‘Ik heb die rijen tot helemaal om de hoek bij Grand Central gezien,’ zei hij. ‘Het zijn vooral mannen.’

“Van dienstplichtige leeftijd”, zoals Fox News zou zeggen,’ zei Palermo zuur.

‘Ik zou het een beetje eng vinden, mam,’ zei Vanessa, ‘als je een volwassen man in huis zou halen.’

‘Bij dat Big Apple, Big Heart-project worden de mensen die ze bij New Yorkse burgers onderbrengen vast heel zorgvuldig gescreend,’ zei zijn moeder. ‘Als er iets misgaat, zullen ze bij de *New York Post* hun lol niet op kunnen.’

‘Papa zal zijn lol niet op kunnen,’ zei Palermo.

‘Nee inderdaad,’ zei hun moeder, ‘je vader zal dit helemaal geen goed idee vinden.’ Ze deed de aankondiging duidelijk met genoegen. Nico kon geen enkele actie bedenken waarmee zijn moeder haar ex-man beter op de kast zou kunnen jagen.

‘Laat hem maar briesen,’ zei Palermo. ‘Vanessa en ik hebben papa al, wat is het, acht jaar niet gesproken. Bijna negen.’

Terwijl zijn zussen deelnamen aan dit wedstrijdje wie de langste adem had, zag Nico zijn vader af en toe in Manhattan. Hij loog niet over deze rendez-vous, maar hij was er ook niet openhartig over. Hun sporadische etentjes waren heimelijk. Het pikante kruip-door-sluip-door van het dubbelagentje spelen maakte het bijna de moeite waard om zich te onderwerpen aan pa’s rituele tuchtiging – maar niet helemaal. Nico hield het geschifte voorstel van zijn moeder meteen achter de hand om eventuele gaten in het gesprek mee te dichten. Bij de volgende gelegenheid zou het opzichtige altruïsme van zijn ex-vrouw zijn vader misschien zo misselijk maken dat hij gedurende een paar zegenrijke minuten zou vergeten om zijn enige zoon in te peperen dat hij zo’n teleurstelling was.

‘Het zou veiliger zijn om een alleenstaande vrouw te vragen,’ veronderstelde zijn moeder. (Precies wat dit huishouden nodig had: nog meer vrouwen.)

‘In dat geval vind ik het een geweldig idee,’ zei Vanessa enthousiast. ‘Ik ben trots op je, mam. Echte liefdadigheid, geen loze praatjes.’

‘Vergeet niet dat ik al maanden geen loze praatjes meer verkoop,’ zei zijn moeder.

Absoluut waar. Gloria Bonaventura had in Ditmas eigenhandig de kledinginzamelingsactie voor ‘onze nieuwste New

Yorkers' op touw gezet. Ze had verschillende supermarkten in de buurt overgehaald om donatiebakken neer te zetten voor etenswaren in blik en 'cultureel passende' voedingsmiddelen als tortilla's en rijst. Met de andere barmhartige leden van haar leesclub reed ze regelmatig naar Manhattan om pizza's uit te delen aan de rijen rond het Roosevelt Hotel in Midtown, ooit een behoorlijk chique tent zo te zien, met kroonluchters en alles, en nu het centrale intakecentrum van de stad en het onderkomen van honderden buitenlandse gezinnen – hoewel zijn moeder en haar medeheiligen van de XXL-pizza zich soms moesten verweren tegen de protesten dat er alleen maar kaas op de pizza's zat. Wat, geen pepperoni? Zijn moeder vond zulke klachten ontwapenend: 'Mensen zijn overal hetzelfde! Eten raakt aan ongelooflijk heftige gevoelens!' Deze nobele lieden kochten altijd te veel pizza's voor één stuk per persoon, maar te weinig om iedereen in de rij rond het Roosevelt er twee te geven, dus kwam zijn moeder altijd thuis met restjes, de bodem slap van de saus en hard aan de randen. Hij at de stukken toch maar op, want het onaanvaardbare alternatief was zelf pizza kopen.

'Het is een beetje gênant,' zei zijn moeder, 'maar er zit een financieel voordeel aan. Het kost de stad dagelijks honderden dollars per persoon om die arme migranten in hotels en opvangcentra onder te brengen. Dus willen ze ons honderdtien dollar per nacht betalen, terwijl de stad tegelijkertijd een hoop geld bespaart, een win-winsituatie dus.

Nico vroeg: 'Is dat belastbaar?'

'En dan beweert iedereen dat hij niet volwassen is,' zei Vanessa.

'Ongetwijfeld, Nico, alles is toch belastbaar?' zei zijn moeder. 'En wat vind jij van mijn voorstel, Palermo? Jij hebt je mening nog niet gegeven.'

Palermo haalde haar schouders op. 'Tuurlijk. Klinkt prima. Lijkt me goed burgerschap. Ik zou misschien hetzelfde doen,

maar Byron en ik hebben geen centimeter ruimte over in Corona.’

Wat een teleurstelling, dacht Nico. Palermo moest er kapot van zijn geweest dat ze geen fucking onbekende in haar appartement kon zetten – iemand die geen Engels sprak en geen geld had, geen vrienden of familie, geen werk en geen idee hoe ze in New York de weg moest vinden. Dat betekende, potjan-dosie nog aan toe, dat ze nu niet elke avond onhandig wijzend en glimlachend en ‘wil je nog wat?’ gebarend met Byron aan tafel kon zitten en zich afvragen wat haar in hemelsnaam had bezielde om haar huisvrede te verpesten, alleen maar om indruk te maken op haar moeder.

‘Geldt ook voor mij,’ zei Vanessa (*abbb, verdorie!*). ‘Ik heb maar één slaapkamer, en zelfs Kumquat krijgt het daar Spaans benauwd. Maar als je iemand nodig hebt om boodschappen te doen, de kamer in orde te maken of formulieren in te vullen – het is de gemeente, je weet dat ze met formulieren gaan komen – dan help ik je graag. Alles om dit van de grond te krijgen.’

‘En jij, Nico?’ vroeg zijn moeder. ‘Kun je afstappen van dat “belachelijk”?’

Deze hele bijeenkomst was een farce. Zijn moeder had ‘het gezin’ (min één) zogenaamd bijeengeroepen om een gezamenlijk besluit te nemen. Maar omdat het al vaststond, was het geen besluit. Vanessa was van nature een softie – ze zag altijd het goede in mensen, wat in grote lijnen aantrekkelijk was, maar ook verklaarde waarom zij en Nico niet zo close waren – terwijl Palermo, van nature keihard, uit principe een softie was. Dus dat ze ten aanzien van ‘de kwetsbaren’ officieel een hart van goud had, gaf haar een vrijbrief om politieke tegenstanders de ingewanden uit het lijf te rukken. Hoe dan ook, het stond al vast hoe beide zussen zouden stemmen. Hun moeder had deze overlegkomedie kunnen overslaan en haar plannen op Facebook kenbaar kunnen maken. Het deed er niet toe wat hij vond. Het deed er zo weinig toe dat hij de

zogenaamde interesse in zijn mening behoorlijk beledigend vond.

‘Je doet toch wat je wilt,’ zei hij botweg, zonder eraan toe te voegen: *maar dan zoek je het verder ook zelf maar uit.*

Na vluchtige kusjes van Palermo en wiegende berenknuffels van Vanessa vertrokken zijn zussen. Nico bleef mokkend aan tafel zitten terwijl zijn moeder de tafel afruimde. De keuken en de aangrenzende ontbijtruimte waren gerenoveerd in de stijl van een grote boerenwoning uit de jaren veertig – je weet wel, waar een beminnelijke matriarch in een geruite schort de ene lading weckflessen na de andere steriliseert om er grote hoeveelheden zuur en jam in te bewaren voor de lange, meedogenloze winter. Hij had geen idee waarom iemand geld zou betalen om te zorgen dat gloednieuwe kastjes er verouderd uitzagen. Zelfs op haar tweeënzestigste maakte zijn moeder zich nog steeds irritant druk om haar figuur, en jam maken zou ze nooit van haar leven doen.

Maar haar stijve houding en hoekige gezicht deden geen recht aan Gloria Bonaventura’s karakter. Wat meer rondingen hadden de kritische, terughoudende indruk die ze soms maakte kunnen verzachten, net zoals de gebogen lijnen van de veranda rondom het hele huis de architectonische strengheid van de rechte hoeken verzachtten. Eigenlijk was zijn moeder van nature gul. Helaas toonde ze haar grootmoedigheid vooral aan mensen die ze nog nooit had gezien.

‘Ik denk niet dat jij er veel last van zult hebben als we een migrant sponsoren,’ zei zijn moeder.

‘We’ – weer die eerste persoon meervoud. Iets zei Nico dat de komst van een willekeurige vreemdeling een grotere invloed op zijn leven zou hebben dan zijn moeder deed voorkomen, en dat ze daarom vond dat ze het tegendeel moest beweren.

‘Maar ik hoop dat je haar het gevoel zult geven dat ze welkom is,’ voegde zijn moeder eraan toe. ‘Maak haar wegwijs in de buurt. Zo vreselijk druk heb je het nou ook weer niet.’

‘Ik heb dingen te doen. En ik spreek geen Spaans, of Chinees, of Afrikaans.’

Die onnozele inkopper was opzet, en hij genoot van haar voorspelbare reactie: ‘Niemand spreekt Afrikaans.’

‘Trouwens, waarom is het “migrant”?’ vroeg hij. ‘Nog maar een paar jaar geleden was het “immigrant”. En nu is het ineens “migrant”, van de *Times* tot CNN. Jij zei vroeger ook niet “migrant”.’

‘Ik weet niet. Het is korter.’

Voor de ‘extreemrechtse’ podcasters met hun fulminerende filmpjes die Nico achter de rug van zijn moeder om volgde, betekende die kleinigheid dat er jaarlijks twee tot drie miljoen nieuwkomers de zuidgrens over stroomden – vroeger ‘ongedocumenteerden’ genoemd (wat bureaucratische nalatigheid van de kant van de Amerikanen suggereerde) en nu ‘irregulieren’ (zoals in irreguliere troepen) – dat hun volgersbestand verdrievoudigd was en de commentaarsecties vlam hadden gevat. De aanmatigende traditionele media, blind voor hun eigen irrelevantie, zouden de taal waarin deze radioactieve kwestie werd geformuleerd heus niet hebben afgeknepen om het plebs een lettergreepje te besparen. Van oudsher waren ‘migranten’ arme, laagopgeleide sukkels die naar je land of regio trokken om zwaar, ondankbaar seizoenswerk te doen en daarna weer naar huis gingen. Dus misschien, speculeerde Nico, was het weglaten van dat binnenkomende voorvoegsel bedoeld om deze nieuwkomers in de Verenigde Staten te hullen in de aantrekkelijke taalkundige fictie dat ze ooit weer zouden vertrekken.

‘Ik realiseer me dat dit een grote gok is,’ zei zijn moeder. ‘We steken met onze ogen dicht onze hand in een grabbelton. We weten niet wie er zal komen, en misschien kunnen we niet met elkaar overweg. Dit zou weleens een complete ramp kunnen worden! Maar als je nooit een gok waagt, doe je niets.’

‘Wat is er mis met niets doen?’

Ze zuchtte. ‘En dan is er nog een ander puntje.’ Ze was de

vaatwasser aan het inruimen en hoefde hem dus niet aan te kijken. ‘Toen we het souterrain verbouwden voor je grootvader hebben we er een complete badkamer, kitchenette en tv in gezet, zodat hij zich onafhankelijker zou voelen. Hij vond het al zo ongemakkelijk dat hij ons tot last was. Toen papa overleed voordat hij erin kon trekken, was het natuurlijk logisch dat jij daar na je afstuderen zou wonen, totdat je wist wat je verder wilde...’

Nico was haar voor. ‘Je wilt de migrant in mijn souterrain zetten. Wat verwacht je dat ik zeg? Joepie?’

‘Ik verwacht dat je begrijpt dat iemand die al maanden geen privacy heeft gekend dankbaar zou zijn voor een plek die in feite een eigen appartement is. Je kunt je spullen naar je oude slaapkamer boven verhuizen. Die is kleiner, maar je hebt verder het hele huis tot je beschikking.’

‘En zij niet?’

‘Natuurlijk wel. We willen niet onvriendelijk overkomen.’

‘Waarom moet ik al mijn shit naar boven sjouwen, terwijl ik hier woon en zij een gast is?’

‘Een betalende gast...’

‘Zij betaalt niet. Dat doen de belastingbetalers van New York.’

‘Waar jij niet onder valt. Maar bedankt voor je bezorgdheid. Ik moet zeggen, die Big Apple, Big Heart-kwestie heeft wel als voordeel dat we eindelijk een onderwerp hebben gevonden dat je interesseert. Ik kan me niet herinneren wanneer je voor het laatst zo spraakzaam was.’

Nico was niet geïnteresseerd. Hij was boos. Hij tilde met tegenzin zijn placemat op zodat ze de tafel kon afvegen. ‘Enig idee hoelang deze *mi casa, su casa*-regeling gaat duren?’

‘Ik weet niet hoelang het project gefinancierd wordt. Wie weet is ons eerste experiment van korte duur. De meeste migranten willen niets liever dan werk en een eigen huis.’

‘In de duurste stad van het land.’